

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/20026> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Wagemaker, Allard Jacobus Emile

Title: Afghanistan 2001-2011 : gewapende interventie en staatsvorming in een fragiele staat

Date: 2012-10-25

Afghanistan 2001-2011
Gewapende interventie en staatsvorming in een fragiele staat

Afghanistan 2001-2011
Gewapende interventie en staatsvorming in een fragiele staat
A.J.E. Wagemaker

Vormgeving
Merel de Hart, bureau Multimedia NLDA

Druk
Bureau Repro, FBD Breda

© 2012 tekst: A.J.E. Wagemaker

Dit onderzoek en deze publicatie zijn feitelijk en financieel mogelijk gemaakt door de Koninklijke Marine.

De meningen en opvattingen die in deze dissertatie worden uitgesproken zijn en blijven voor de verantwoordelijkheid van de desbetreffende auteur. Zij geven niet noodzakelijk de mening van de Minister van Defensie weer.

ISBN: 978-90-8892-0523

Afghanistan 2001-2011

Gewapende interventie en staatsvorming in een fragiele staat

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van
de graad van Doctor aan de Universiteit Leiden,
op gezag van de Rector Magnificus prof.mr. P.F. van der Heijden,
volgens besluit van het College voor Promoties
te verdedigen op donderdag 25 oktober 2012
klokke 15.00 uur

door

Allard Jacobus Emile Wagemaker

geboren op 23 juni 1962

in Renkum

Promotiecommissie

Promotor

Prof.Dr.Ir. J.J.C. Voorhoeve (Universiteit Leiden)

Co-promotor

Prof.Dr. J.G. Siccama (Emeritus Universiteit Utrecht) †

Prof.Dr. J. De Vries (Universiteit Leiden) - voorzitter

Prof. Dr. E. Bakker (Universiteit Leiden)

Prof. Dr. I. Duyvesteyn (Universiteit Utrecht en Universiteit Leiden)

Prof. Dr. B. Steunenberg (Universiteit Leiden)

Prof. Mr. J.G. de Hoop-Scheffer (Universiteit Leiden)

Dr. W. Vogelsang (Universiteit Leiden)

Voor mijn ouders en Shakila
die wisten dat Guus gelijk had

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	16
1 Gewapende interventie en staatsvorming: een verkenning	24
1.1 Over staat en staatsvorming.....	26
1.1.1 Staatsvorming.....	28
1.1.2 Staatsvormingsprocessen	30
1.2 Fragiele staten	32
1.2.1 Soevereiniteit en legitimiteit.....	35
1.3 Patrimonialisme	37
1.3.1 Patrimoniale ordening	39
1.4 Interventie.....	42
1.4.1 Verandering afdwingen	44
1.4.2 Gewapende stabilisatie	46
1.5 Mogelijkheden voor de interveniënt	48
1.6 Conclusie	50
2 Onderzoeksmethode	54
2.1 Methodologie	55
2.1.1 Single case onderzoek.....	56
2.1.2 Kansen en beperkingen.....	57
2.2 Dataverzameling	59
2.2.1 Onderzoekskwaliteit.....	60
2.3 Opzet van het onderzoeksverslag.....	62
3 Afghanistan, een verdeeld land met machtige buurstaten	64
3.1 Afghanistan.....	66
3.2 Juridische soevereiniteit.....	68
3.3 Insulator state	69
3.4 Interne dynamiek	71
3.4.1 Etnische diversiteit.....	73
3.4.1.1 Pashtunen, Tadzjiek, Hazaras en Oezbeken	74
3.4.1.2 Qawm.....	78
3.4.1.3 Krijgsheren	79
3.5 Regionale dynamiek	88
3.5.1 Centraal-Aziatisch RSC	88
3.5.2 Zuid-Aziatisch RSC	92
3.5.3 Midden-Oosten RSC	97
3.6 Conclusie	100

4 Op zoek naar staat en eenheid	104
4.1 Mudjahedin-periode: 1992-1996	105
4.2 De Taliban-periode: 1996-2001	108
4.2.1 Taliban-offensieven	110
4.2.2 Islamitisch Emiraat Afghanistan	112
4.3 Conclusie	116
5 De Amerikaanse interventie	120
5.1 Neerwaartse spiraal	121
5.1.1 Verharding	122
5.2 Een rijpe situatie	126
5.2.1 De dood van Massoud	129
5.3 Interventie	130
5.4 Legitimatie	132
5.5 Gewapende interventie	133
5.5.1 Politiek-strategisch niveau	134
5.5.1.1 Een militair-operationele aanpak?	137
5.5.2 Militair-strategisch niveau	138
5.5.2.1 Zwaartepunt?	139
5.5.3 Operationeel niveau	140
5.5.3.1 Militair succes?	143
5.5.3.2 Beperkte consolidatiemogelijkheden?	145
5.6 Vredesbesprekingen	146
5.6.1 Bonn-conferentie	147
5.6.2 Bonn-proces	149
5.7 Conclusie	150

6 Geafghaniseerde staatsvorming	154
6.1 Een geafghaniseerd staatsvormingsproces?	155
6.1.1 Compromissen	157
6.2 Kansen en mogelijkheden	160
6.3 Bonn-proces.....	161
6.3.1 Interim-regering	163
6.3.1.1 Geweldsmonopolie	165
6.3.1.2 Een zwak fundament.....	167
6.3.2 Emergency Loya Jirga	168
6.3.3 Transitieregering.....	172
6.3.4 Grondwetgevende Loya Jirga	175
6.3.4.1 Staatsvorm	176
6.3.4.2 Uitvoerende macht	179
6.3.4.3 Wetgevende macht	180
6.3.4.4 Islamisme.....	182
6.3.5 Presidents- en parlementsverkiezingen	184
6.3.5.1 Presidentiële verkiezingen.....	184
6.3.5.2 Parlements- en provinciale verkiezingen.....	187
6.3.5.3 Democratisch gehalte	189
6.4 Conclusie	190
7 Verlies van momentum	194
7.1 Democratisering.....	195
7.1.1 Bruggen slaan.....	196
7.2 Stabilisatie en wederopbouw	197
7.2.1 De rol van de gewapende interveniënt	199
7.2.2 Counterinsurgency.....	201
7.3 Geïntegreerde benadering	203
7.4 De geïntegreerde benadering in Afghanistan.....	206
7.5 Ontwapening	210
7.6 Veiligheidsinstituties	212
7.6.1 Het Afghaanse nationale leger (ANA)	214
7.6.2 De Afghaanse nationale politie (ANP)	215
7.6.3 De Afghaanse nationale veiligheidsdienst (NDS).....	217
7.6.4 Haalbaarheid.....	218
7.7 Ontbinding illegale bewapende groepen (DIAG).....	221
7.7.1 De commandanten breken?.....	222
7.7.2 De commandanten en de interveniënt	224
7.7.3 Corruptie aanpakken.....	226
7.8 Conclusie.....	231

8 Een herziene strategie	236
8.1 Verloren illusies?	237
8.1.1 Obama's Address to the Nation.....	238
8.2 Military surge	240
8.2.1 Extra troepen.....	243
8.2.2 Gewijzigde plannen	244
8.2.3 Een nieuwe militaire strategie	248
8.2.4 Frictie.....	253
8.3 Civilian surge.....	257
8.3.1 Verkiezingen	258
8.3.2 De Londen- en Kaboel-conferenties	261
8.3.3 Frictie in de voortgang	263
8.3.4 Corruptie.....	265
8.4 Diplomatic surge	267
8.4.1 Holbrooke	268
8.4.2 Regionale aanpak.....	269
8.4.3 Voortgang	270
8.5 Conclusie.....	271
9 Conclusie.....	276
9.1 Analyse kader.....	277
9.2 Resumé: de Afghaanse interventie	279
9.3 Beantwoording van de centrale vraag	281
9.4 Discussie	282
9.4.1 Geweldsmonopolie	282
9.4.2 De rol van interveniënt	284
9.4.3 Ownership	287
9.4.4 Staatsvorm.....	289
9.5 Enige geleerde lessen	292
9.6 Tot slot: de toekomst.....	295

Bijlage A:.....	300
Samenvatting	316
Summary	322
Samenvatting Dari	328
Woord van dank.....	336
Woordenlijst.....	340
Bibliografie.....	348
Interviews.....	390
Over de auteur	396

